Adaptační program Mateřské školy Polná

Název školy: Mateřská škola Polná, příspěvková organizace

Adaptační program: pro děti nově nastupující do mateřské školy a děti, u kterých je potřeba podpořit jejich adaptaci

Zpracovala: Marcela Klímová, ředitelka školy

Účinnost: od 1.9.2026

1. ÚVOD

Nástup dítěte do mateřské školy představuje významnou změnu v jeho životě. Dítě se seznamuje s novým prostředím, novými lidmi, pravidly, denním režimem a odloučením od rodičů.

Cílem Mateřské školy Polná je vytvořit pro každé dítě bezpečné, laskavé a podnětné prostředí, ve kterém se bude postupně cítit jistě a spokojeně.

Adaptační program respektuje individuální potřeby, věk, osobnost a dosavadní zkušenosti každého dítěte. Délka adaptačního období proto není stanovena jednotně a může se u jednotlivých dětí lišit.

2. HLAVNÍ CÍLE ADAPTAČNÍHO PROGRAMU

Hlavními cílí adaptačního programu jsou:

- Usnadnit dítěti přechod z rodinného prostředí do mateřské školy
- Vytvořit pocit bezpečí a důvěry
- Umožnit dítěti postupně se seznámit s prostředím mateřské školy
- Navázat vztah s pedagogickými pracovníky
- Postupně navázat vztahy s ostatními dětmi
- Seznámit dítě s denním režimem a pravidly třídy
- Podporovat samostatnost dítěte
- Minimalizovat stres a obavy spojené s nástupem do MŠ
- Respektovat individuální tempo každého dítěte
- Předcházet dlouhodobým adaptačním obtížím
- Navázat otevřenou a partnerskou spolupráci s rodiči

MŠMT doporučuje, aby adaptační období nebylo chápáno jako pevně stanovená lhůta, ale jako proces, jehož délka a průběh se mohou lišit podle potřeb jednotlivých dětí a podmínek školy.

3. ZÁSADY ADAPTACE

Při adaptaci dítěte budou pedagogové MŠ Polná vycházet zejména z těchto zásad:

Bezpečí
Dítě musí mít možnost vytvořit si důvěru k pedagogům a prostředí.

Individuální přístup
Každé dítě se adaptuje jiným způsobem a jinou rychlostí.

Postupnost
Dítě nebude zbytečně vystavováno situacím, které jsou pro něj v daném okamžiku příliš náročné.

Pravidelnost
Pravidelná docházka pomáhá dítěti lépe pochopit režim mateřské školy.

Respekt
Dítě nebude nuceno k aktivitám, kontaktu nebo komunikaci, pokud na ně ještě není připraveno.

Pozitivní komunikace
Pedagogové budou dítě podporovat, oceňovat jeho pokroky a vytvářet příležitosti k úspěchu.

Spolupráce s rodiči
Rodiče budou průběžně informováni o průběhu adaptace dítěte a společně s pedagogy budou hledat vhodný postup při případných obtížích.

4. PŘÍPRAVA DÍTĚTE PŘED NÁSTUPEM

Mateřská škola doporučuje rodičům před nástupem:

- Mluvit o mateřské škole pozitivně
- Seznamovat dítě s tím, co ho ve školce čeká
- Postupně podporovat samostatnost dítěte
- Vést dítě k samostatnému oblékání a používání toalety
- Podporovat samostatné stolování
- Učit dítě požádat dospělého o pomoc
- Vytvořit pravidelný denní režim
- Umožnit dítěti postupně zvládat kratší odloučení od rodičů
- Vyhnout se strašení dítěte školkou nebo používání školky jako trestu

Rodičům bude doporučeno, aby při ranním předávání dítěte zachovali klidný a jistý přístup.

5. ADAPTAČNÍ OBDOBÍ PO NÁSTUPU

Adaptace bude probíhat individuálně podle potřeb dítěte.

FÁZE 1 – SEZNÁMENÍ

Dítě se seznamuje:

- S prostředím třídy
- S učitelkami
- S ostatními dětmi
- S hračkami a pomůckami
- S hygienickým zázemím
- S režimem dne
- Se základními pravidly třídy

Pedagogové dítě podporují v zapojování do činností, ale nanutí je k aktivitě.

FÁZE 2 – KRÁTKÝ POBYT

Dítě postupně zvládá pobyt v MŠ bez přítomnosti rodiče.

Podle individuální situace může být zpočátku vhodný kratší pobyt, například pouze během dopoledních činností.
Cílem není co nejrychleji prodloužit pobyt dítěte, ale umožnit mu získat jistotu a důvěru.

FÁZE 3 – DOPOLEDNÍ PROGRAM

Dítě se postupně zapojuje do běžného dopoledního programu:

- Spontánní hry
- Řízených činností
- Pobytu venku
- Hygieny
- Stolování
- Společných aktivit

Pokud dítě zvládá dopolední pobyt dobře, může postupně zůstat na oběd.

FÁZE 4 – CELODENNÍ POBYT

Po zvládnutí předchozích fází dítě postupně přechází na běžný celodenní režim.

Součástí je:

- Oběd
- Odpočinek
- Klidové činnosti
- Odpolední hry
- Pobyt až do běžné doby odchodu

Jednotlivé fáze nemusí u každého dítěte probíhat stejně dlouho.

6. PRVNÍ DNY V MATEŘSKÉ ŠKOLE

V prvních dnech bude zvýšená pozornost věnována:

- Přivítání dítěte
- Vytvoření bezpečného vztahu s pedagogem
- Orientaci dítěte v prostředí
- Jednoduchým a známým činnostem
- Spontánní hře
- Seznamování s ostatními dětmi
- Nácviku základních pravidel
- Podpoře samostatnosti

Program prvních dnů bude přizpůsoben aktuální situaci ve třídě.

Pedagogové budou upřednostňovat klidné aktivity, pohyb, hru, zpěv, říkadla a další činnosti, které dětem pomáhají vytvořit pocit jistoty.

7. ÚLOHA PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Pedagogičtí pracovníci:

- Přijímají dítě s respektem a pochopením
- Vytvářejí bezpečné prostředí
- Seznamují dítě s režimem dne
- Pomáhají dítěti orientovat se v prostoru
- Podporují vytváření vztahu mezi dítětem a pedagogem
- Sledují projevy dítěte během adaptace
- Respektují individuální potřeby dítěte
- Podporují dítě v samostatnosti
- Komunikují s rodiči
- Zaznamenávají významné adaptační obtíže
- V případě potřeby navrhují společný postup s rodiči

Pokud dítě nechce okamžitě komunikovat nebo se zapojovat do společných aktivit, pedagog je nenutí. Vytváří mu však příležitosti k postupnému zapojení. Tento přístup odpovídá doporučením MŠMT k adaptačnímu období.

8. ÚLOHA RODIČŮ

Rodiče jsou důležitými partnery mateřské školy.

Od rodičů očekáváme:

- Pravidelnou komunikaci s pedagogy
- Předávání důležitých informací o dítěti

- Dodržování pravidel ranního předávání
- Klidné a krátké loučení
- Pozitivní komunikaci o mateřské škole
- Důvěru v pedagogické pracovníky
- Respektování individuálního průběhu adaptace dítěte

Doporučení pro ranní loučení

Rodič dítěti stručně sdělí, že odchází a kdy se pro něj vrátí.
Například:

„Teď jdu do práce. Ty si budeš hrát s paní učitelkou a dětmi. Po obědě pro tebe přijdu“.

Loučení by nemělo být zbytečně prodlužováno.

9. ADAPTAČNÍ POTÍŽE

Za běžné projevy adaptace lze považovat například:

- Pláč při příchodu
- Obtížnější loučení s rodičem
- Zvýšenou potřebu blízkosti dospělého
- Ostych
- Dočasnou nechuť zapojovat se do činností
- Únavu
- Změny nálady
- Zvýšenou citlivost

Tyto projevy mohou být součástí přirozeného adaptačního procesu. Pedagogové však průběžně sledují, zda se situace postupně zlepšuje.

10. POSTUP PŘI DLOUHODOBÝCH ADAPTAČNÍCH OBTÍŽÍCH

Pokud adaptační obtíže přetrvávají nebo se zhoršují, pedagog:

a) Situaci průběžně sleduje
b) Konzultuje ji s druhým pedagogem ve třídě
c) Informuje rodiče
d) Společně s rodiči hledá příčinu obtíží
e) Navrhne další vhodný postup
f) Podle potřeby doporučí konzultaci s odborným pracovištěm

Cílem není dítě označit jako „neadaptované“, ale zjistit, co mu brání v pocitu bezpečí a jak mu lze pomoci.

11. SPOLUPRÁCE S RODIČI

Mateřská škola bude rodiče průběžně informovat o průběhu adaptace dítěte.

V případě potřeby může být s rodiči dohodnuta individuální konzultace.

Při řešení adaptačních obtíží je důležité, aby škola a rodina postupovaly jednotně a vzájemně si předávaly potřebné informace.

12. ZÁVĚR

Adaptační období je individuální proces, jehož cílem není pouze zvládnutí pobytu dítěte v mateřské škole, ale především vytvoření pocitu bezpečí, důvěry a pozitivního vztahu k mateřské škole.

Mateřská škola Polná bude při adaptaci respektovat individuální potřeby každého dítěte a bude úzce spolupracovat s jeho zákonnými zástupci.

Každé dítě potřebuje jiný čas. Naším cílem je, aby se každé dítě mohlo postupně cítit v mateřské škole bezpečně, přijímaně a spokojeně.

V Polné dne 25.8.2026

Zpracovala: Marcela Klímová, ředitelka MŠ Polná